

ผลของสมบัติทางเคมี และเคมีเชิงฟิสิกส์ของข้าวผสมที่มีต่อคุณภาพข้าวหุงสุก

Effect of chemical and physicochemical properties of mixed rice on cooking quality

อรุณี เชื้อแก้ว (Arune Chuekaew)^{1*}

วรณัฐ ศรีเจษฎารักษ์ (Voranuch Srijesdaruk)²

จันทน์ อูริยะพงศ์สรณ์ (Juntanee Uriyapongson)²

บทคัดย่อ

การตรวจสอบคุณสมบัติทางเคมี ทางเคมีเชิงฟิสิกส์ และคุณภาพการหุงสุกของข้าวขาวดอกมะลิ 105 ผสมด้วยข้าวพันธุ์สุพรรณบุรี 60 ปทุมธานี 1 ข้าวชัยนาท 1 และข้าว กข 23 โดยมีการผสมร้อยละ 20 30 และ 40 พบว่าแป้งผสมด้วยข้าวชนิดต่างๆ ในข้าวหอมมะลิ 105 มีปริมาณแอมิโลสแบ่งข้าวทุกชนิดแตกต่างจากข้าวหอมมะลิ 105 ($p \leq 0.05$) ปริมาณไขมันไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$) ปริมาณโปรตีนของข้าวปทุมธานี 1 ทุกอัตราส่วนการผสม กข 23 ที่ผสมร้อยละ 20 และชัยนาท 1 ที่ผสมร้อยละ 20 ไม่แตกต่างจากข้าวหอมมะลิ 105 ($p > 0.05$) ความหนืดสูงสุดของข้าวปทุมธานี 1 สุพรรณบุรี 60 ที่ระดับการผสมร้อยละ 20 30 และ 40 และชัยนาท 1 ร้อยละ 30 มีความหนืดสูงสุดไม่แตกต่างจากข้าวหอมมะลิ 105 ($p > 0.05$) เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ของคุณสมบัติทางด้านเคมี เคมีเชิงฟิสิกส์ คุณภาพหุงต้มและลักษณะเนื้อสัมผัสของข้าวและข้าวผสมโดยใช้สมการเส้นตรงที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 พบว่าความสัมพันธ์ปริมาณแอมิโลสกับ ค่าเบรกดาว์น ความหนืดสุดท้าย ค่าการคินตัว ค่าพลังงานความร้อนในการเกิดเจล อุณหภูมิเริ่มต้น อุณหภูมิสุดท้าย ร้อยละการเกิดรีโทรเกรเดชันระยะเวลาในการหุง อัตราการอุ้มน้ำ และความแข็ง มีค่า ($R^2 = 0.685, 0.575, 0.754, 0.497, 0.563, 0.697, 0.875, 0.756, 0.911$ และ 0.942) ตามลำดับ ส่วนปริมาณโปรตีนมีความสัมพันธ์กับค่าการคินตัว ค่าพลังงานความร้อนในการเกิดเจล ร้อยละการเกิดรีโทรเกรเดชัน อัตราการอุ้มน้ำ และความแข็ง ($R^2 = 0.583, 0.518, 0.445, 0.462$ และ 0.814) ตามลำดับ แต่พบว่าปริมาณแอมิโลสมีความสัมพันธ์แบบตรงข้ามกับความหนืดสูงสุด ปริมาณร้อยละของแข็งที่สูญเสีย และความเหนียว $R^2 = -0.563, -0.995$ และ -0.590 และโปรตีนก็มีความสัมพันธ์แบบตรงข้ามกับปริมาณร้อยละของแข็งที่สูญเสีย $R^2 = -0.647$ ตามลำดับและจากการทดสอบทางประสาทสัมผัสพบว่า ข้าวผสมคือ ปทุมธานี 1 ของการผสมทุกอัตราส่วน ข้าวหอมสุพรรณบุรี 60 ร้อยละ 30 และชัยนาท 1 ร้อยละ 20 ผสมกับข้าวขาวดอกมะลิ 105 มีความชอบคุณภาพด้านหุงสุกไม่แตกต่างข้าวขาวดอกมะลิ 105 ($p \leq 0.05$)

¹นักศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีอาหาร คณะเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยขอนแก่น 40002

²อาจารย์ปริญาโท ภาควิชาเทคโนโลยีอาหาร คณะเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยขอนแก่น 40002

*corresponding author, e-mail: vorsri@kku.ac.th

Abstract

The main cultivar Khao Dawk Mali 105 mixed with other varieties (Suphan Buri 60, Pathum-Thani 1, Chai-nat 1 and RD 23) with 20, 30 and 40 % were evaluated for chemical, physicochemical and cooking properties. It was found that in mixed rice with Khao Dawk Mali 105, the amylose content of all treatments were different ($p \leq 0.05$) but not different in lipid content ($p > 0.05$). The protein content of mixed rice Pathum-Thani 1 at all mix ratios, RD 23 (20%) and Chai-nat 1 (20%) are not different from Khao Dawk Mali 105 ($p > 0.05$). Pathum-Thani 1 and Suphan-Buri 60 in mix ratios of 20, 30 and 40% and Chai-nat 1 30 %, the highest peak viscosity were not different with Khao Dawk Mali 105 ($p > 0.05$). The relationship between different properties was determined using linear regression. ($p \leq 0.05$) Amylose content showed a positive correlation with peak viscosity, break down, final viscosity, set back, enthalpy of gelatinization, onset temperature, temperature at the end of gelatinization, % retrogradation and cooking time water holding and hardness ($R^2 = 0.685, 0.575, 0.754, 0.497, 0.563, 0.697, 0.875, 0.756, 0.911$ and 0.942) respectively. Protein content showed a positive correlation with set back enthalpy of gelatinization, % retrogradation water holding and hardness ($R^2 = 0.583, 0.518, 0.445, 0.462$ and 0.814) respectively but amylose content showed a negative correlation with peak viscosity cooking loss and stickiness $R^2 = -0.563, -0.995$ and -0.590 and protein content showed a negative correlation with cooking loss $R^2 = -0.647$. For sensory evaluation found that select Pathum-Thani 1 (all percentage mixed rate rice) Suphan-Buri 30 % and Chai-nat 1 20% had no difference likeness Khao Dawk Mali 105 in cooking properties. ($p \leq 0.05$)

คำสำคัญ: ข้าวผสม คุณสมบัติการหุงสุก

Key words: Mixed rice, Cooking property

บทนำ

ข้าวหอมมะลิซึ่งเป็นข้าวที่มีกลิ่นหอมที่ดึงดูดใจผู้บริโภค รวมทั้งลักษณะเนื้อสัมผัสเมื่อหุงหรือนึ่งสุกแล้ว เมล็ดข้าวสุกอ่อนนุ่มมากกว่าข้าวเจ้าทั่วไป แต่่วนน้อยกว่า และหุงขึ้นหม้อ แต่ลักษณะเนื้อสัมผัสที่นุ่มเกินไปสำหรับผู้บริโภคบางกลุ่ม เมื่อทำการแปรรูปข้าวหุงสุกแช่เยือกแข็งหรือข้าวผัดแช่เยือกแข็งมีลักษณะเนื้อสัมผัสเหนียวเกาะกันเป็นก้อน ไม่่วนชุย เมล็ดข้าวหัก ซึ่งผู้บริโภคไม่ต้องการ แต่ยอมรับเฉพาะความนุ่มและกลิ่นหอม นอกจากนี้ราคาข้าวหอมมะลิ 105 มีราคาสูง ดังนั้นการผสมข้าวซึ่งมีปริมาณแอมิโลสมากกว่าข้าวหอมมะลิ จะทำให้ข้าวหุงสุกมีความแข็งเพิ่มขึ้นและเมื่อนำมาหุงสุกมีความเหนียวใกล้เคียงข้าวหอมมะลิ เพิ่มความแข็งและ ลดการหักของข้าว

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางด้านคุณสมบัติเคมี เคมีเชิงฟิสิกส์ และการหุงสุกของข้าวหอมมะลิ 105 และข้าวหอมมะลิ 105 ผสมกับข้าวชัยนาท 1 สุพรรณบุรี 60 ปทุมธานี 1 และกข 23 ในอัตราส่วนร้อยละ 0 20 30 และ 40 ที่มีต่อคุณภาพของข้าวหุงสุก

วิธีการทดลอง

1. เตรียมตัวอย่าง

นำข้าวขาวดอกมะลิ 105 ข้าวหอมสุพรรณบุรี 60 ข้าวชัยนาท 1 ปทุมธานี 1 และกข 23 ขัดขาว กำหนดระดับการสีที่ 8% โดยผสมข้าวหอมสุพรรณบุรี ข้าวชัยนาท 1 ปทุมธานี 1 และข้าวกข 23 ในข้าวขาว

ดอกมะลิ 105 ในอัตราส่วน 0 20 30 และ 40 เปอร์เซ็นต์ มี 16 การทดลอง ทั้งหมด 17 ตัวอย่าง (รวม ข้าวขาวดอกมะลิร้อยละ 100)

1.1 คุณสมบัติทางเคมีของแป้งข้าวผสม

1.1.1 การวิเคราะห์ปริมาณแอมิโลส โดยใช้วิธีของ AACC 61-2003

1.1.2 การวิเคราะห์ปริมาณความชื้น โปรตีน ไขมันและเถ้าโดยใช้วิธี AACC Standard method Approved Methods(1995) 40-15, 08-01, 46-13 และ 30-25 ตามลำดับ

1.2 การวิเคราะห์คุณสมบัติทางเคมีเชิงฟิสิกส์ของข้าวผสม

1.2.1 วิเคราะห์ความหนืดของแป้งข้าวผสม โดยใช้เครื่อง Rapid Visco amylograp (RVA) (Newport Scientific Pty.Ltd Warriewood Australia AACC Standard method Approved Methods) (1995) 61-02

1.2.2 วิเคราะห์การเกิดเจลและเปอร์เซ็นต์รีโทรเกรดชันของข้าวผสม การใช้พลังงานความร้อนของข้าวโดยใช้เครื่อง Difference Scanning Calorimeter (Perdon และคณะ, 1999) และหาเปอร์เซ็นต์การเกิดรีโทรเกรดชันด้วยวิธีของ Yamin และคณะ (1997)

1.3 การวิเคราะห์คุณสมบัติการหุงสุก

1.3.1 วิเคราะห์หาระยะเวลาในการหุงสุก โดยวิธีของ Singh และคณะ (2005)

1.3.2 อัตราส่วนการอุ้มน้ำของข้าวสุกโดยใช้วิธีของ งามชื่น คงเสรี (2542)

1.3.3 การขยายตัวของเมล็ดข้าวโดยใช้วิธีของ งามชื่น คงเสรี (2542)

1.3.4 การสูญเสียของแข็งระหว่างการหุงสุกของข้าวผสมโดยใช้วิธีของ Singh และคณะ (2005)

1.3.5 การยืดตัวของเมล็ดข้าวโดยใช้วิธีของ งามชื่น คงเสรี (2542)

1.4 การวิเคราะห์เนื้อสัมผัส และการรับประทานของข้าวหุงสุกผสม

1.4.1 การเตรียมตัวอย่างข้าวหุงสุก

ตัวอย่างข้าวสารจากข้อ 1 จำนวน 1,000 กรัม มาล้างด้วยน้ำสะอาด รินน้ำทิ้ง และนำมาหุงด้วยหม้อหุงข้าวไฟฟ้าแบบอัตโนมัติและอุ่นนาน 10 นาที (พอใจและอารีรัตน์, 2543) โดยอัตราส่วนของปริมาณข้าวต่อน้ำดังนี้ (รัชณี ศรีวรรณวิษ, 2541)

ปริมาณแอมิโลสในข้าวต่ำ (17 - 20)

อัตราส่วนข้าว:น้ำ 1:1.7

ปริมาณแอมิโลสในข้าวปานกลาง (21-25)

อัตราส่วนข้าว:น้ำ 1:2.0

ปริมาณแอมิโลสในข้าวสูง (25-30)

อัตราส่วนข้าว:น้ำ 1:2.2

นำข้าวหุงสุกมาวัดคุณภาพดังนี้

1.4.2 วัดลักษณะเนื้อสัมผัสโดยใช้เครื่องมือด้วยเครื่อง TA - TX Texture Analyzer Perdon และคณะ, (1999)

1.4.3 การประเมินคุณภาพทางด้านประสาทสัมผัส ประเมินความชอบและการยอมรับต่อลักษณะ ความแข็ง ความเหนียว กลิ่น และความชอบโดยรวมของข้าวหุงสุกโดยใช้ผู้บริโภครวบรวมไปจำนวน 35-40 คน โดยใช้ 9-Hedonic scale และแผนทดสอบการชิมแบบ BCBD (Balance Complete Block Design)

1.5 วิเคราะห์ข้อมูลคุณสมบัติทางเคมี เคมีเชิงฟิสิกส์ การหุงสุกและเนื้อสัมผัส

1.5.1 วิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ของข้อมูลคุณสมบัติทางเคมี เคมีเชิงฟิสิกส์ การหุงสุกและเนื้อสัมผัส

1.5.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณสมบัติทางเคมี เคมีกายภาพ การหุงสุก และเนื้อสัมผัสของข้าวสารและข้าวหุงสุกโดยใช้ความสัมพันธ์แบบสมการเส้นตรง

ผลการทดลอง

1. ผลการวิเคราะห์สมบัติทางเคมี เคมีเชิงฟิสิกส์ การหุงสุกและเนื้อสัมผัสของแป้งข้าวและ ข้าวผสม

1.1 ผลการวิเคราะห์สมบัติทางเคมี

1.1.1 ปริมาณแอมิโลส

ผลของการวิเคราะห์หาปริมาณแอมิโลส ทั้ง 17 ตัวอย่างของแป้งข้าวผสมแสดงในตารางที่ 1 พบว่าปริมาณของแอมิโลสของแป้งข้าวผสมเพิ่มมากขึ้น ตามอัตราส่วนของข้าวสายพันธุ์ต่าง ๆ ที่ผสมลงในข้าวหอมมะลิ 105 และพบว่าข้าวผสมทั้ง 17 ตัวอย่างมีปริมาณแอมิโลสแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) มีเพียงข้าวหอมมะลิ 105 ที่ผสมด้วยข้าว สุพรรณบุรี 60 ในอัตราส่วนร้อยละ 20 และ ที่ผสมด้วยข้าวปทุมธานี 1 ร้อยละ 30 ที่มีปริมาณแอมิโลส ไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

1.1.2 ปริมาณโปรตีน

จากตารางที่ 1 พบว่าปริมาณของโปรตีนของแป้งข้าวผสมเพิ่มขึ้น ตามอัตราส่วนของข้าวสายพันธุ์ต่าง ๆ ที่ผสมลงในข้าวหอมมะลิ 105 มีเพียงสายพันธุ์เดียวที่ลดลงคือ ปทุมธานี 1 ซึ่งมีปริมาณโปรตีนน้อยกว่าข้าวหอมมะลิ 105 เมื่อผสมข้าวปทุมธานี 1 ในข้าวหอมมะลิ 105 ในอัตราส่วนต่าง ๆ ข้าวสายพันธุ์ชัยนาท 1 และ กข 23 เมื่อผสมในข้าวหอมมะลิในอัตราส่วนร้อยละ 20 พบว่า มีปริมาณโปรตีนไม่แตกต่างจากปริมาณโปรตีนของข้าวหอมมะลิ 105 (ร้อยละ 100) ที่ $p > 0.05$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

1.1.3 ปริมาณไขมัน

จากตารางที่ 1 พบว่าของข้าวสายพันธุ์ต่าง ๆ ที่ผสมลงในข้าวหอมมะลิ 105 มีปริมาณไขมันไม่แตกต่างจากข้าวหอมมะลิ 105 (ร้อยละ 100) ($p > 0.05$)

1.1.4 ปริมาณเถ้า

จากตารางที่ 1 พบว่าการผสมข้าวสุพรรณบุรี 60 ในอัตราส่วนร้อยละ 20 และข้าวปทุมธานี 1 ในข้าวหอมมะลิ 105 ในอัตราส่วนร้อยละ 20 และ 30 มีปริมาณเถ้าไม่แตกต่างจากข้าวหอมมะลิ 105 (ร้อยละ 100) แต่เมื่อผสม ข้าว กข 23 และ ชัยนาท

1 ในข้าวหอมมะลิ 105 ในอัตราส่วน 20, 30 และ 40 ปริมาณเถ้ามีความแตกต่างจากข้าวหอมมะลิ 105 (ร้อยละ 100) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$)

1.2 ผลการวิเคราะห์คุณสมบัติทางเคมีเชิงฟิสิกส์

1.2.1 การตรวจวัดการเปลี่ยนแปลงของค่าความหนืดของตัวอย่างน้ำแป้ง

1) ความหนืดสูงสุด (Peak Viscosity)

จากตารางที่ 2 พบว่าความหนืดสูงสุดของข้าวปทุมธานี 1 และสุพรรณบุรี 60 ที่ระดับการผสมร้อยละ 20, 30 และ 40 และชัยนาท 1 ที่ผสมในข้าวหอมมะลิ 105 ที่ร้อยละ 30 มีความหนืดสูงสุดไม่แตกต่างจากข้าวหอมมะลิ 105 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) เมื่อทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณแอมิโลส โปรตีน ไขมันและเถ้าที่มีต่อความหนืดสูงสุดของข้าวแต่ละสายพันธุ์ในเชิงเส้นตรง ($p \leq 0.05$) ปริมาณแอมิโลสเพิ่มมากขึ้นแต่ความหนืดสูงสุดของแป้งน้อยลง ทั้งนี้เนื่องจาก โครงสร้างของแอมิโลสเป็นเส้นตรง จึงมีการจับกันติดกันได้มาซึ่งยากต่อการทำลายพันธะ ซึ่งต้องใช้ความร้อนสูง ดังนั้นปริมาณแอมิโลสสูงขึ้นทำให้แป้งมีความหนืดลดลง แต่ความสัมพันธ์ของปริมาณแอมิโลสและความหนืดสูงสุดนั้นเป็นการลดลงโดยค่า R^2 เท่ากับ - 0.563 ซึ่งคล้ายกับ Cheng และคณะ (2005) ได้ปริมาณแอมิโลสในข้าวทองไข (ปริมาณแอมิโลสลดลง) พบว่า ความหนืดสูงสุดของแป้งลดลงเนื่องจากพันธะของแอมิโลสที่สามารถจับตัวกันหรือพองตัวก็น้อยหลังจากเกิดเจล และสอดคล้องกับไชยรัตน์และคณะ (2543) ศึกษาคุณสมบัติทางเคมีของข้าวสารของไทยจำนวน 8 พันธุ์ ที่มีผลต่อคุณสมบัติทางเคมีกายภาพ คือ ข้าวที่มีปริมาณแอมิโลสสูงมีค่าความหนืดสูงสุดต่ำที่สุด แต่เมื่อเปรียบเทียบกับค่า R^2 ของปริมาณโปรตีน (0.340) ไขมัน (0.326) และเถ้า (0.394) พบว่าไม่มีความสัมพันธ์ในเชิงเส้นตรงกับค่าความหนืดสูงสุด

2) ความหนืดของแป้งคงตัวเมื่อกวน (Trough)

จากตารางที่ 2 พบว่า กข 23 ชัยนาท 1 ที่ผสมลงในข้าวหอมมะลิ 105 R^2 เท่ากับ 0.857 ซึ่งมากที่สุด เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างค่าความหนืดของแป้งคงตัวเมื่อกวนกับปริมาณแอมิโลส เท่ากับ 0.015 โปรตีน เท่ากับ 0.036 ไขมัน เท่ากับ 0.078 และเถ้า เท่ากับ 0.016 ; ($p > 0.05$) แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน

3) ความแตกต่างของความหนืดสูงสุด และความหนืดต่ำสุด (Break down)

จากตารางที่ 2 พบว่าค่า Break down ของข้าวหอมมะลิ 105 ที่ผสมด้วยสุพรรณบุรี 60 ในทุกอัตราส่วนไม่แตกต่างจากข้าวหอมมะลิ 105 (100%) ($p > 0.05$) เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ของคุณภาพทางด้านเคมี คือ ปริมาณแอมิโลส โปรตีน ไขมันและเถ้า กับค่า break down พบว่า มีเพียงปริมาณแอมิโลสเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับค่า Break down R^2 เท่ากับ 0.685; ($p \leq 0.05$)

4) ความหนืดสุดท้าย (Final viscosity)

จากตารางที่ 2 พบว่าความหนืดสุดท้ายของแป้งข้าวผสมเพิ่มมากขึ้นตามอัตราส่วนของข้าวสายพันธุ์ต่างๆที่ผสมลงในข้าวหอมมะลิ 105 มากขึ้น (ค่า R^2 ของข้าวสุพรรณบุรี 60 = 0.804 ข้าวปทุมธานี 1 = 0.657 ข้าว กข 23 = 0.879 และข้าวชัยนาท 1 = 0.952; ($p \leq 0.05$) เมื่อทดสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงมีเพียงค่าความหนืดสุดท้ายที่มีค่าความสัมพันธ์สูงที่สุดต่อปริมาณแอมิโลส R^2 เท่ากับ 0.575

5) ผลต่างของความหนืดสุดท้ายกับความหนืดต่ำสุดหรือค่าการคืนตัว (set back)

จากตารางที่ 2 พบว่าผลต่างของความหนืดสุดท้ายกับความหนืดต่ำสุดของแป้งข้าวผสมเพิ่มมากขึ้นตามอัตราส่วนของข้าวสายพันธุ์ต่างๆที่ผสมลงในข้าวหอมมะลิ 105 ค่า R^2 มีค่าเท่ากับข้าวสุพรรณบุรี 60 = 0.915 ข้าวปทุมธานี 1 = 0.913 ข้าว กข 23 = 0.988 และข้าวชัยนาท 1 = 0.988; ($p \leq 0.05$) เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างทางสถิติผลต่างของความหนืดสุดท้ายกับความหนืดต่ำสุดของข้าวหอมมะลิ 105 มีค่าการคืนตัว

ไม่แตกต่างจากข้าวปทุมธานี 1 ที่ผสมในข้าวหอมมะลิ 105 ปริมาณร้อยละ 20 ($p > 0.05$) เท่านั้น และพบว่าปริมาณแอมิโลส และปริมาณโปรตีนเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับค่าการคืนตัว โดยค่า R^2 เท่ากับ 0.754 และ 0.583 ตามลำดับ ($p \leq 0.05$)

1.2.2 การวัดค่าพลังงานในการเกิดเจล และการเกิดรีโทรเกรเดชัน

1) การวัดค่าพลังงานในการเกิดเจลเริ่มต้น

จากตารางที่ 3 พบว่าเมื่อผสมข้าวทุกสายพันธุ์ของอัตราส่วนการผสมมีความสัมพันธ์ค่าอุณหภูมิเริ่มต้นในการเกิดเจล (T_g) โดยมีค่า R^2 ในข้าวสุพรรณบุรี 60 เท่ากับ 0.849 ข้าวปทุมธานี 1 เท่ากับ 0.923 ข้าว กข 23 เท่ากับ 0.954 และข้าวชัยนาท 1 เท่ากับ 0.966 ($p \leq 0.05$) แต่ข้าว กข 23 และข้าวชัยนาท 1 ที่ผสมในข้าวหอมมะลิ 105 ทำให้เกิดพีคของค่าพลังงานความร้อนที่ทำให้เกิดเจล 2 พีค เนื่องจากอุณหภูมิสูงสุด (T_p) และอุณหภูมิสุดท้าย (T_c) ที่ทำให้เกิดเจลของข้าว กข 23 และชัยนาท 1 สูงกว่าข้าวหอมมะลิ 105 (ดังรูปที่ 1-2) ซึ่งการทดลองนี้คล้ายกับการทดลองของ Anastase Hagenimana และคณะ (2005) ที่ผสมข้าวที่มีปริมาณแอมิโลสที่แตกต่างกัน คือ โดยผสมข้าว Gong Mi ปริมาณแอมิโลสเท่ากับร้อยละ 23.04 และ Jin You Mi ปริมาณแอมิโลสเท่ากับร้อยละ 29.79 ใน Xian Mi ปริมาณแอมิโลสเท่ากับร้อยละ 16.79 ในอัตราส่วนร้อยละ 50 และ 75 ทำให้กราฟค่าพลังงานความร้อนในการเกิดเจลเกิดเป็น 2 พีค และพบว่าปริมาณโปรตีนมีค่าความสัมพันธ์สูงสุดคือ 0.518 และปริมาณแอมิโลสมีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.497 ($p \leq 0.05$) แต่ปริมาณไขมันและเถ้าไม่มีความสัมพันธ์ในเชิงเส้นตรงกับอุณหภูมิเริ่มต้นในการเกิดเจล

พบว่าค่า T_g ที่ทำให้เกิดเจลของข้าวทุกสายพันธุ์เพิ่มขึ้นตามอัตราส่วนการผสมที่เพิ่มขึ้นค่า R^2 ของข้าวสุพรรณบุรี 60 เท่ากับ 0.957 ปทุมธานี 1 เท่ากับ 0.227 กข 23 เท่ากับ 0.766 และชัยนาท 1 เท่ากับ 0.805; ($p \leq 0.05$) และ พบว่ามีเพียงปริมาณแอมิโลสเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับอุณหภูมิสูงสุดที่

ทำให้เกิดเจล R^2 เท่ากับ 0.563 พบว่า ค่า T_c ในการเกิดเจลของข้าวเพิ่มมากขึ้นตามอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้น ซึ่งเห็นได้ชัดจากค่า R^2 ของข้าว กข 23 เท่ากับ 0.522 และชัยนาท 1 เท่ากับ 0.598 ($p \leq 0.05$) แต่ข้าวสุพรรณบุรี 60 และปทุมธานี 1 ค่าความสัมพันธ์น้อย เมื่อทดสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงพบว่า มีเพียงปริมาณแอมิโลสมีความสัมพันธ์กับอุณหภูมิสุดท้ายที่สัมพันธ์ R^2 เท่ากับ 0.697

ร้อยละการเกิดรีโทรเกรเดชันของข้าวซึ่งได้จากการคำนวณจากค่าพลังงานความร้อนในการทำให้เกิดเจลในวันที่ 0 และวันที่ 7 (อุณหภูมิ 4 องศาเซลเซียส) เมื่อผสมข้าวสายพันธุ์ต่าง ๆ ในข้าวหอมมะลิ ในอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้น พบว่า ร้อยละการเกิดรีโทรเกรเดชันของข้าวทุกสายพันธุ์เพิ่มขึ้นตามอัตราส่วนการผสมที่เพิ่มขึ้นในเชิงเส้นตรง) โดยค่า R^2 ของข้าวสุพรรณบุรี 60 เท่ากับ 0.599 ปทุมธานี 1 เท่ากับ 0.524 กข 23 เท่ากับ 0.659 และชัยนาท 1 เท่ากับ 0.799 ($p \leq 0.05$) เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณสมบัติทางเคมีและร้อยละการเกิดรีโทรเกรเดชัน พบว่า ปริมาณแอมิโลสและโปรตีนเพิ่มขึ้นร้อยละการเกิดรีโทรเกรเดชันของข้าวเพิ่มขึ้นด้วย (เชิงเส้นตรงโดยค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.875 และ 0.445 ($p \leq 0.05$))

2.1.3 สมบัติทางด้านการหุงสุก

2.1.3.1 ระยะเวลาในการหุงของข้าวผสมในข้าวหอมมะลิ

การผสมข้าวสายพันธุ์ต่าง ๆ ในข้าวหอมมะลิ 105 ในอัตราส่วนต่าง ๆ ระยะเวลาในการหุงสุกของข้าวผสม ดังตารางที่ 5 เมื่อทดสอบดูความสัมพันธ์ระหว่างคุณสมบัติทางเคมีและระยะเวลาในการหุงสุกของข้าวในเชิงเส้นตรงพบว่า มีเพียงปริมาณแอมิโลสเพิ่มขึ้นทำให้ระยะเวลาในการหุงสุกเพิ่มขึ้น R^2 เท่ากับ 0.756 ($p \leq 0.05$) ซึ่งแตกต่างจากการทดลอง ของ Singh และคณะ (2005) ซึ่งทดสอบคุณสมบัติของข้าวสายพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศอินเดียซึ่งพบว่าแอมิโลสมีปริมาณเพิ่มขึ้น ระยะเวลาในการหุงสุกลดลง

2.1.3.2 ปริมาณร้อยละของแข็งที่สูญเสียระหว่างการหุงสุก (Total soluble solid)

จากตารางที่ 5 เมื่อผสมข้าวแต่ละสายพันธุ์ลงในข้าวหอมมะลิ 105 ในอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้น ปริมาณร้อยละของแข็งที่สูญเสียระหว่างการหุงสุกจะลดลงในเชิงเส้นตรง (ค่า R^2 ของสุพรรณบุรี 60 เท่ากับ -0.889 ปทุมธานี 1 เท่ากับ -0.805 กข 23 เท่ากับ -0.885 และชัยนาท 1 เท่ากับ -0.815 ($p \leq 0.05$) ข้าวหอมมะลิ 105 ที่ผสมด้วยข้าวสุพรรณบุรี 60 และปทุมธานี 1 ในอัตราส่วนร้อยละ 20 มีปริมาณร้อยละของแข็งที่การสูญเสียระหว่างการหุงสุกที่ไม่แตกต่างจากข้าวหอมมะลิ 105 (ร้อยละ 100) ความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงพบว่า ปริมาณแอมิโลสและโปรตีนเพิ่มขึ้นทำให้ปริมาณร้อยละของแข็งที่การสูญเสียระหว่างการหุงสุกน้อยลง R^2 เท่ากับ -0.995 และ -0.647) ($p \leq 0.05$)

2.1.3.3 อัตราส่วนการอุ้มน้ำของข้าวสุก

เมื่อผสมข้าวแต่ละสายพันธุ์ลงในข้าวหอมมะลิ 105 ในอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้น อัตราส่วนการอุ้มน้ำของข้าวหุงสุกก็เพิ่มขึ้นด้วยดังตารางที่ 5 ค่า R^2 ของสุพรรณบุรี 60 เท่ากับ 0.928 ปทุมธานี 1 เท่ากับ 0.832 กข 23 เท่ากับ 0.885 และชัยนาท 1 เท่ากับ 0.821 ($p \leq 0.05$) ความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงพบว่า ปริมาณแอมิโลสและโปรตีนเพิ่มขึ้นอัตราส่วนการอุ้มน้ำของข้าวหุงสุกเพิ่มขึ้น (R^2 เท่ากับ 0.911 และ 0.462 ($p \leq 0.05$))

2.1.3.4 การยืดตัวของเมล็ดข้าว โดยใช้วิธีการวัดเมล็ดข้าว

ข้าวที่มีการยืดตัวมากที่สุดคือ ข้าวชัยนาท 1 (0.1069) รองลงมาคือข้าวสุพรรณบุรี 60 (0.0958) ปทุมธานี 1 (0.0951) หอมมะลิ 105 (0.0968) และ กข 23 (0.0821) ตามลำดับโดยที่ข้าวหอมมะลิ 105 มีการยืดตัวที่ไม่แตกต่างจากข้าวสายพันธุ์ต่าง ๆ ($p > 0.05$) แต่ข้าวสายพันธุ์ชัยนาท 1 และข้าวสายพันธุ์ กข 23 มีการยืดตัวที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) ดังตารางที่ 5

2.1.3.5 การขยายตัวของข้าวและข้าวผสม

ข้าวทุกสายพันธุ์และทุกระดับการผสมมีการขยายตัวแตกต่างจากข้าวหอมมะลิ 105 (ร้อยละ 100) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) ยกเว้นข้าวหอม

มะลิ 105 ที่ผสมด้วยข้าวปทุมธานี 1 ในอัตราส่วนร้อยละ 20 ดังตารางที่ 5 เมื่อดูแนวโน้มของการยืดตัวของเมล็ดข้าวที่เพิ่มขึ้นเกิดจากอัตราส่วนการผสมข้าวที่เพิ่มขึ้น ค่า R^2 ของข้าวสุพรรณบุรี 60 เท่ากับ 0.768 ปทุมธานี 1 เท่ากับ 0.700 กข 23 เท่ากับ 0.872 และชัยนาท 1 เท่ากับ 0.472 ($p \leq 0.05$) ความสัมพันธ์ของสมบัติทางเคมีและการขยายตัวพบว่าปริมาณแอมิโลสและโปรตีนของข้าวเพิ่มขึ้น การยืดตัวของเมล็ดข้าวเพิ่มขึ้นด้วยในเชิงเส้นตรง R^2 เท่ากับ 0.997 และ 0.782 ซึ่งคล้ายกับการทดลองของ Singh และคณะ (2005)

2.1.4 ลักษณะเนื้อสัมผัส

การทดสอบลักษณะเนื้อสัมผัสของเมล็ดข้าวหุงสุกโดยใช้เครื่อง Texture Analyzer ดังตารางที่ 5 พบว่า ความสัมพันธ์ของสมบัติทางเคมีต่อความแข็งและความเหนียวของข้าวหุงสุก พบว่าปริมาณแอมิโลสเพิ่มขึ้นทำให้ความแข็งเพิ่มแต่ความเหนียวลดลงในเชิงเส้นตรง R^2 เท่ากับ 0.942 และ -0.590 ($p \leq 0.05$) และนอกจากนี้ปริมาณโปรตีนที่เพิ่มขึ้นก็ทำให้ความแข็งเพิ่มขึ้นด้วย R^2 เท่ากับ 0.814 ($p \leq 0.05$)

2.1.5 ผลการประเมินคุณภาพทางด้านประสาทสัมผัส

การประเมินความชอบทางด้านความชอบโดยรวม ความนุ่ม ความเหนียว และกลิ่นของตัวอย่างข้าวหุงสุกทั้งหมด 13 ตัวอย่าง โดยใช้ผู้ประเมิน 103 คน (ตารางที่ 6) พบว่า ผู้บริโภคให้ค่าคะแนนความชอบโดยรวมของตัวอย่างข้าวหุงสุกมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับค่าความชอบด้านความนุ่ม (0.815) และความเหนียว (0.775) โดยเมื่อความชอบโดยรวมเพิ่มขึ้น ค่าความชอบด้านความนุ่มเพิ่ม ความแข็งน้อย และความเหนียวเพิ่มมากขึ้นด้วย ($p \leq 0.05$) และสามารถคัดเลือกข้าวผสมคือ ปทุมธานี 1 ของการผสมทุกอัตราส่วน ข้าวหอมสุพรรณบุรี 60 ร้อยละ 30 และชัยนาท 1 ร้อยละ 20 ผสมกับข้าวขาวดอกมะลิ 105 ที่มีความชอบโดยรวม ความนุ่ม ความเหนียว และกลิ่นข้าวสุกไม่แตกต่างจากข้าวขาวดอกมะลิ 105 ($p \leq 0.05$)

สรุปผลการทดลอง

การผสมข้าวหอมมะลิ 105 ด้วยข้าวพันธุ์หอมสุพรรณบุรี 60 ปทุมธานี 1 ข้าวชัยนาท 1 และข้าว กข 23 โดยมีอัตราส่วนการผสมเท่ากับร้อยละ 20 30 และ 40 พบว่าข้าวผสมมีร้อยละของปริมาณแอมิโลสเพิ่มขึ้น มีค่าแตกต่างจากข้าวหอมมะลิ 105 ($p \leq 0.05$) มีร้อยละของปริมาณโปรตีน ไขมัน และเถ้าไม่แตกต่างจากข้าวหอมมะลิ 105 ($p > 0.05$) การผสมข้าวที่มีปริมาณแอมิโลสเพิ่มขึ้นมีผลต่อค่าเคมีเชิงฟิสิกส์ และคุณภาพข้าวหุงสุก และสามารถปรับปรุงคุณภาพข้าวหุงสุกได้จากการผสมข้าวต่างพันธุ์ได้

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณกองทุนสนับสนุนงานวิจัยสำหรับบัณฑิตศึกษา และทุนสนับสนุนจากวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว มหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ให้ทุนสนับสนุนงานวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- งามชื่น คงเสรี .2542 . เทคนิคการทดสอบคุณภาพข้าว. กลีกร ; 72 (5): 467-473.
- ไชยรัตน์ เพ็ชรชลาญวัฒน์และคณะ. 2543. คุณสมบัติทางเคมีและกายภาพของข้าวสารจำนวน 8 พันธุ์. วารสารวิชาการเกษตร. 18(2): 164 – 169.
- พอใจ ถาภากรและอารีรัตน์ อิมศิลป์. 2543. ความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดรีโทรกราเดชั่นและลักษณะเนื้อสัมผัสของข้าวเจ้าสุกในระหว่างการเก็บรักษา. วารสารเกษตรพระจอมเกล้า; 18(3): 1-9.
- รัชณี ศรีวรรณวิช. 2541. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวผัดกึ่งแช่เยือกแข็ง. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; กรุงเทพฯ.

AACC. 1995. Approved Methods of the American Association of Cereal Chemists. 9th ed. St. Paul, Minnesota.

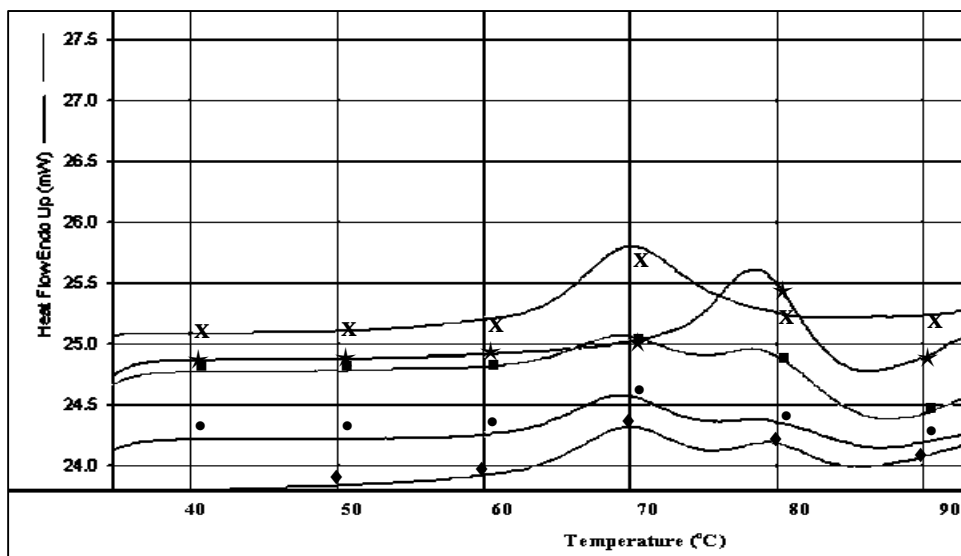
Anastase, H., Pingping, P. and Xiaolin, D..2005. Study on thermal and rheological properties of native rice starches and their corresponding mixtures. **Food Research International**. 38:257-266

Cheng, F.M., Zhong, L.J. , Wang, F. and Zhang, G.P.. 2005. Differences in cooking and eating properties between chalky and translucent parts in rice grains. **Food Chemistry**. 90 :39-46.

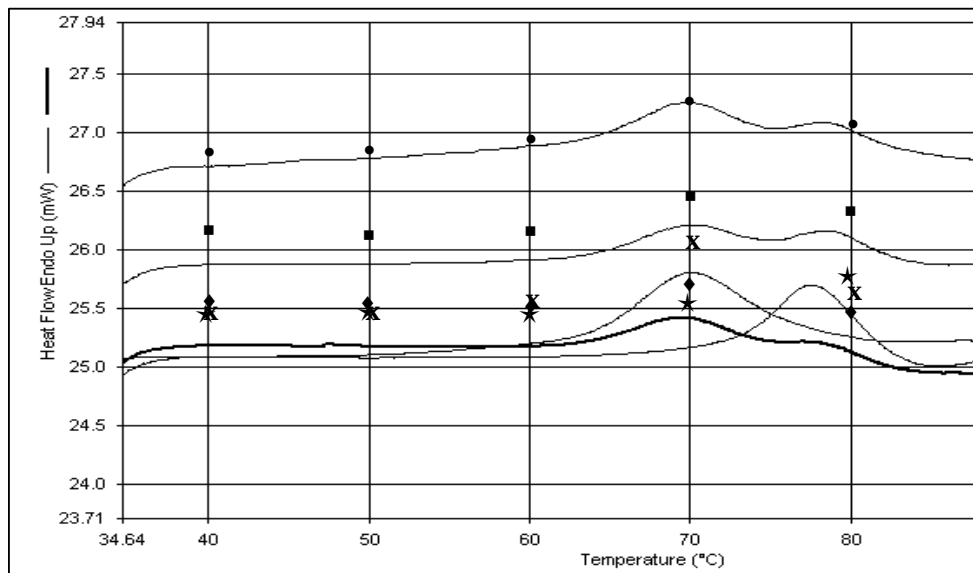
Perdon, A.A., Siebmorgen, T.J., Buescher, R.W. and Gbur, E.E..1999. Starch retrogradation and texture of cooked mill rice during storage. **Journal of Food Science**. 64(5) : 828 – 832.

Singh, N., Lovedeep, K., Navdeep, S.S. and Kashmira, S. S.. 2005. Physicochemical, cooking and textural properties of milled rice from different Indian rice cultivars. **Food Chemistry** . 89(2) : 253-259.

Yamin, F.F., Svendsen, L., and White, P.J..1997. Thermal properties of corn starch extraction intermediates by differential scanning calorimetry. **Cereal Chem**. 74(4): 407-411.

รูปที่ 1 การเกิดเจลของข้าวข 23 ที่ผสมในข้าวหอมมะลิ 105 ในอัตราส่วนร้อยละ X 0, ♦20, ●30, ■40 และ ★ 100

รูปที่ 2 การเกิดเจลของข้าวชัณนาท 1 ที่ผสมในข้าวหอมมะลิ 105 ในอัตราส่วนร้อยละ X 0, ◆20, ●30, ■40 และ ★100

ตารางที่ 1 ปริมาณแอมโมเนียม ไพรตีน ไซมันและเถาของตัวอย่างแป้งข้าวผสมสายพันธุ์ต่าง ๆ

ตัวอย่าง	สัดส่วน (ร้อยละ)	ปริมาณแอมโมเนียม (ร้อยละของน้ำหนักแห้ง)	ปริมาณไพรตีน (ร้อยละของน้ำหนักแห้ง)	ปริมาณไซมัน (ร้อยละของน้ำหนักแห้ง)	ปริมาณเถา (ร้อยละของน้ำหนักแห้ง)
หอมมะลิ 105	100	13.60 ± 0.16 ^a	6.55 ± 0.12 ^{ab}	0.8611 ± 0.045 ^{abcd}	0.57 ± 0.0085 ^g
สุพรรณบุรี 60	20	14.50 ± 0.36 ^c	6.85 ± 0.03 ^c	0.8217 ± 0.037 ^{bcd}	0.57 ± 0.0026 ^{gh}
สุพรรณบุรี 60	30	15.13 ± 0.06 ^d	6.87 ± 0.08 ^c	0.8241 ± 0.024 ^{abcd}	0.60 ± 0.0036 ^{ij}
สุพรรณบุรี 60	40	15.74 ± 0.19 ^f	6.92 ± 0.04 ^c	0.9864 ± 0.073 ^d	0.61 ± 0.0100 ^j
สุพรรณบุรี 60	100	17.21 ± 0.23 ⁱ	7.76 ± 0.27 ^f	1.0579 ± 0.020 ^{cd}	0.64 ± 0.0023 ^k
ปทุมธานี 1	20	14.13 ± 0.12 ^b	6.49 ± 0.05 ^a	0.8560 ± 0.004 ^{abcd}	0.57 ± 0.0050 ^g
ปทุมธานี 1	30	14.67 ± 0.08 ^c	6.40 ± 0.02 ^a	0.8458 ± 0.000 ^{abcd}	0.57 ± 0.0006 ^{gh}
ปทุมธานี 1	40	15.46 ± 0.10 ^c	6.36 ± 0.23 ^a	0.8321 ± 0.000 ^{abcd}	0.58 ± 0.0025 ^h
ปทุมธานี 1	100	16.52 ± 0.16 ^g	6.31 ± 0.04 ^a	0.8093 ± 0.012 ^{bcd}	0.59 ± 0.0015 ^j
กข 23	20	17.09 ± 0.14 ^h	6.79 ± 0.18 ^{bc}	0.7467 ± 0.050 ^{abcd}	0.55 ± 0.0012 ^{ef}
กข 23	30	19.04 ± 0.10 ^j	7.17 ± 0.12 ^d	0.7177 ± 0.006 ^{abc}	0.55 ± 0.0026 ^{ef}
กข 23	40	21.08 ± 0.13 ^l	7.48 ± 0.04 ^e	0.5933 ± 0.005 ^a	0.55 ± 0.0042 ^f
กข 23	100	24.25 ± 0.09 ^o	7.73 ± 0.11 ^f	0.5395 ± 0.048 ^a	0.54 ± 0.0049 ^e
ชัยนาท 1	20	20.38 ± 0.26 ^k	6.78 ± 0.06 ^{bc}	0.8617 ± 0.036 ^{abcd}	0.48 ± 0.0025 ^b
ชัยนาท 1	30	21.41 ± 0.09 ^m	7.20 ± 0.02 ^d	0.7212 ± 0.042 ^{abcd}	0.50 ± 0.0010 ^c
ชัยนาท 1	40	23.43 ± 0.34 ⁿ	7.47 ± 0.33 ^e	0.7040 ± 0.035 ^{abc}	0.51 ± 0.0069 ^d
ชัยนาท 1	100	27.29 ± 0.15 ^p	8.13 ± 0.12 ^e	0.5673 ± 0.035 ^{ab}	0.42 ± 0.0078 ^a

- abc..ค่าเฉลี่ยในแนวตั้งกลุ่มเดียวกันที่ตามด้วยตัวอักษรที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p ≤ 0.05) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยวิธี Duncan's New Multiple Rang Test

ตารางที่ 2 ความหนาแน่นของตัวอย่างแป้งข้าวผสมจากเครื่อง RVA

ตัวอย่าง	สัดส่วน (ร้อยละ)	ค่า ความหนืดสูงสุด (RVU)	ค่าความหนืด ของแป้งเมื่อคงตัว (RVU)	ค่า Break down (RVU)	ค่า ความหนืดสุดท้าย (RVU)	ค่า set back (RVU)
หอมมะลิ 105	100	328.79 ± 4.04 ^h	176.96 ± 3.45 ^{cde}	151.04 ± 0.79 ^h	283.95 ± 3.03 ^a	-46.44 ± 2.27 ^a
สุพรรณบุรี 60	20	324.54 ± 6.21 ^{gh}	177.00 ± 1.53 ^{cde}	147.25 ± 0.58 ^{fgh}	288.18 ± 6.80 ^{abc}	-37.36 ± 8.96 ^{bc}
สุพรรณบุรี 60	30	323.92 ± 4.58 ^{gh}	177.29 ± 3.98 ^{cde}	145.75 ± 5.50 ^{fgh}	288.77 ± 6.19 ^{abc}	-34.85 ± 0.60 ^{bc}
สุพรรณบุรี 60	40	321.46 ± 2.62 ^{gh}	178.17 ± 0.65 ^{de}	143.54 ± 2.63 ^{efgh}	293.21 ± 3.28 ^{bc}	-32.3 ± 2.51 ^{cd}
สุพรรณบุรี 60	100	316.04 ± 0.46 ^{gh}	180.29 ± 4.21 ^{def}	141.17 ± 8.59 ^c	307.45 ± 3.05 ^{ef}	-10.17 ± 1.96 ^g
ปทุมธานี 1	20	323.92 ± 3.92 ^{gh}	177.83 ± 0.06 ^{cde}	148.08 ± 4.00 ^{fg}	284.25 ± 3.44 ^{bc}	-41.25 ± 0.73 ^{ab}
ปทุมธานี 1	30	318.46 ± 1.63 ^{gh}	179.00 ± 0.77 ^{de}	137.58 ± 4.50 ^{defg}	287.81 ± 2.56 ^{abc}	-30.33 ± 0.05 ^{cd}
ปทุมธานี 1	40	316.58 ± 3.42 ^{gh}	180.25 ± 5.30 ^{de}	131.13 ± 1.88 ^{cde}	293.88 ± 2.83 ^a	-26.15 ± 5.34 ^{de}
ปทุมธานี 1	100	306.04 ± 4.37 ^{ef}	187.33 ± 2.47 ^{fg}	125.79 ± 11.88 ^c	311.42 ± 8.79 ^{fg}	-8.79 ± 0.18 ^g
กข 23	20	301.71 ± 1.29 ^c	172.92 ± 3.71 ^{cd}	137.33 ± 15.34 ^{cdfg}	284.23 ± 1.18 ^a	-21.97 ± 7.38 ^{ef}
กข 23	30	274.92 ± 1.50 ^d	170.17 ± 0.47 ^c	128.79 ± 6.54 ^{cd}	287.1 ± 1.08 ^{ab}	10.42 ± 3.13 ⁱ
กข 23	40	259.71 ± 7.21 ^c	160.21 ± 1.80 ^b	104.75 ± 0.83 ^b	290.61 ± 2.50 ^{abc}	14.31 ± 1.42 ⁱ
กข 23	100	188.63 ± 23.38 ^a	147.96 ± 3.33 ^a	99.5 ± 4.67 ^b	301.68 ± 3.78 ^{de}	123.35 ± 1.60 ^k
ชัยนาท 1	20	320.04 ± 4.63 ^{fg}	177.75 ± 2.30 ^{cde}	135.71 ± 1.71 ^{cdef}	295.64 ± 6.21 ^{cd}	-18.58 ± 0.93 ^f
ชัยนาท 1	30	314.67 ± 1.09 ^{gh}	181.42 ± 0.29 ^{ef}	130.46 ± 1.71 ^{cde}	313.56 ± 2.85 ^g	-8.08 ± 3.71 ^g
ชัยนาท 1	40	312.67 ± 6.58 ^{efg}	186.75 ± 3.48 ^{fg}	127.92 ± 6.00 ^{cd}	318.75 ± 5.27 ^g	2.51 ± 5.58 ^h
ชัยนาท 1	100	244.88 ± 1.46 ^b	189.58 ± 2.06 ^{fg}	63.46 ± 1.04 ^a	355.6 ± 3.38 ^h	109.41 ± 2.98 ^j

abc. ค่าเฉลี่ยในแนวตั้งกลุ่มเดียวกันที่ตามด้วยตัวอักษรที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยวิธี Duncan's New Multiple Rang Test

ตารางที่ 3 ค่าพลังงานความร้อนจากการวัดเจลแปงข้าว จากเครื่อง DSC

ตัวอย่าง	สัดส่วน (ร้อยละ)	พืด 1				พืด 2			
		อุณหภูมิเริ่มต้นในการเกิดเจล(T _g)	อุณหภูมิสูงสุด (T _p)	อุณหภูมิสุดท้าย (T _c)	ค่าพลังงานความร้อนเกิดเจล (ΔH)(J/g)	อุณหภูมิเริ่มต้นในการเกิดเจล(T _g)	อุณหภูมิสูงสุด (T _p)	อุณหภูมิสุดท้าย (T _c)	ค่าพลังงานความร้อนเกิดเจล(ΔH)(J/g)
หอมมะลิ 105	100	63.69 ± 0.02 ^k	70.20 ± 0.17 ^b	77.15 ± 0.13 ^b	3.46 ± 0.05 ^k				
สุพรรณบุรี 60	20	65.30 ± 0.18 ^c	70.59 ± 0.08 ^b	75.27 ± 0.01 ^c	1.91 ± 0.09 ^c				
สุพรรณบุรี 60	30	65.13 ± 0.10 ^f	71.20 ± 0.08 ^e	77.77 ± 0.13 ^j	2.35 ± 0.04 ^f				
สุพรรณบุรี 60	40	65.49 ± 0.08 ^h	71.50 ± 0.03 ^j	77.81 ± 0.18 ^j	2.47 ± 0.05 ^h				
สุพรรณบุรี 60	100	66.71 ± 0.08 ^j	72.68 ± 0.04 ^j	78.45 ± 0.10 ^k	2.94 ± 0.07 ^j				
ปทุมธานี 1	20	63.70 ± 0.09 ^h	69.72 ± 0.06 ^b	75.95 ± 0.0 ^j	2.48 ± 0.06 ^h				
ปทุมธานี 1	30	64.19 ± 0.06 ^f	70.06 ± 0.07 ^d	76.06 ± 0.09 ^j	2.35 ± 0.02 ^f				
ปทุมธานี 1	40	64.50 ± 0.08 ^f	71.14 ± 0.06 ^c	77.50 ± 0.12 ^j	2.13 ± 0.07 ^f				
ปทุมธานี 1	100	64.95 ± 0.11 ^h	70.61 ± 0.05 ^f	76.58 ± 0.16 ^f	2.45 ± 0.02 ^h				
กข 23	20	63.45 ± 0.09 ^c	69.28 ± 0.21 ^a	74.82 ± 0.05 ^d	1.32 ± 0.01 ^c	76.05 ± 0.10 ^{cd}	79.46 ± 0.05 ^d	83.92 ± 0.06 ^f	0.24 ± 0.01 ^b
กข 23	30	64.46 ± 0.05 ^b	69.47 ± 0.04 ^c	73.99 ± 0.05 ^{ab}	1.15 ± 0.03 ^b	76.75 ± 0.06 ^f	79.94 ± 0.05 ^c	83.26 ± 0.05 ^d	0.33 ± 0.01 ^c
กข 23	40	64.82 ± 0.10 ^d	69.14 ± 0.05 ^f	73.80 ± 0.07 ^a	0.97 ± 0.01 ^a	75.81 ± 0.09 ^b	79.40 ± 0.07 ^{cd}	83.89 ± 0.13 ^c	0.54 ± 0.00 ^c
กข 23	100	73.03 ± 0.12 ^j	77.82 ± 0.07 ^k	82.97 ± 0.0 ^j	2.92 ± 0.03 ^j				
ชัยนาท 1	20	64.04 ± 0.04 ^d	69.32 ± 0.03 ^c	74.29 ± 0.02 ^c	1.48 ± 0.01 ^d	75.10 ± 0.08 ^h	79.29 ± 0.03 ^c	81.02 ± 0.02 ^b	0.11 ± 0.00 ^d
ชัยนาท 1	30	64.28 ± 0.05 ^b	69.37 ± 0.0 ^d	74.13 ± 0.0 ^{bc}	1.15 ± 0.04 ^b	75.90 ± 0.09 ^{bc}	78.70 ± 0.1 ^a	82.11 ± 0.07 ^b	0.33 ± 0.01 ^c
ชัยนาท 1	40	65.63 ± 0.08 ^e	69.76 ± 0.04 ^j	73.96 ± 0.01 ^{ab}	0.98 ± 0.02 ^g	76.12 ± 0.13 ^d	78.99 ± 0.07 ^b	82.92 ± 0.14 ^c	0.44 ± 0.04 ^d
ชัยนาท 1	100	73.32 ± 0.02 ⁱ	78.73 ± 0.00 ^j	84.46 ± 0.09 ^m	2.83 ± 0.09 ^j				

- To, onset temperature; Tp, peak temperature; Tc, temperature at the end of gelatinization;ΔH, enthalpy of gelatinization;
-- abc.ค่าเฉลี่ยในแนวตั้งกลุ่มเดียวกันที่ตามด้วยตัวอักษรที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ(p ≤ 0.05) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยวิธี Duncan’s New Multiple Rang Test

ตารางที่ 4 ค่าพลังงานความร้อนจากการวัดและแบ่งช่วงหลังจากเก็บที่ 4 องศาเซลเซียส นาน 7 วัน และร้อยละการเกิดชั้นจากเครื่อง DSC

ตัวอย่าง	สัดส่วน (ร้อยละ)	ค่าพลังงานความร้อนหลังจากเก็บเฉลี่ยที่ 4 องศาเซลเซียส นาน 7 วัน				ΔH (J/g) เริ่มต้น	เปอร์เซ็นต์ การเกิดรีโทรเกรเดชั่น
		T _o	T _p	T _c	ΔH (J/g)		
หอมมะลิ 105	100	38.82 ± 0.01 ^a	48.62 ± 0.06 ^a	55.57 ± 0.17 ^a	1.43 ± 0.05 ^b	3.46 ± 0.05 ^f	41.27 ± 1.75 ^a
สุพรรณบุรี 60	20	39.71 ± 0.14 ^b	50.74 ± 0.14 ^c	55.83 ± 0.07 ^{ab}	0.87 ± 0.01 ^a	1.91 ± 0.09 ^d	45.46 ± 2.28 ^b
สุพรรณบุรี 60	30	40.12 ± 0.08 ^c	51.37 ± 0.09 ^f	56.09 ± 0.03 ^{bc}	1.11 ± 0.01 ^c	2.35 ± 0.04 ^f	47.48 ± 1.13 ^{cd}
สุพรรณบุรี 60	40	40.70 ± 0.09 ^d	52.28 ± 0.03 ⁱ	56.49 ± 0.06 ^d	1.23 ± 0.03 ^f	2.47 ± 0.05 ^g	49.60 ± 0.43 ^c
สุพรรณบุรี 60	100	42.77 ± 0.11 ^{hi}	53.36 ± 0.10 ^k	57.81 ± 0.09 ⁱ	1.48 ± 0.03 ⁱ	2.94 ± 0.07 ^f	50.25 ± 0.21 ^c
ปทุมธานี 1	20	41.18 ± 0.02 ^e	50.53 ± 0.14 ^b	56.36 ± 0.57 ^{cd}	1.16 ± 0.04 ^e	2.48 ± 0.06 ^g	46.60 ± 0.96 ^{bc}
ปทุมธานี 1	30	43.19 ± 0.27 ^k	50.84 ± 0.13 ^c	57.42 ± 0.09 ^{ab}	1.14 ± 0.01 ^e	2.35 ± 0.02 ^g	48.76 ± 0.45 ^{de}
ปทุมธานี 1	40	43.28 ± 0.12 ^{kl}	51.02 ± 0.05 ^d	56.92 ± 0.07 ^f	1.24 ± 0.05 ^f	2.13 ± 0.07 ^{bc}	58.09 ± 0.61 ^g
ปทุมธานี 1	100	44.26 ± 0.12 ^m	51.44 ± 0.05 ^f	58.71 ± 0.08 ^k	1.36 ± 0.04 ^g	2.45 ± 0.02 ^{ab}	55.33 ± 1.89 ^f
กข 23	20	44.14 ± 0.16 ^m	50.44 ± 0.08 ^b	57.13 ± 0.02 ^{fg}	0.88 ± 0.01 ^{ab}	1.56 ± 0.02 ^{bc}	56.23 ± 0.77 ^{fg}
กข 23	30	41.49 ± 0.13 ^f	50.85 ± 0.11 ^c	57.46 ± 0.10 ^h	0.92 ± 0.00 ^{bc}	1.48 ± 0.01 ^{ab}	62.16 ± 0.71 ^g
กข 23	40	42.18 ± 0.01 ^g	51.15 ± 0.07 ^{de}	58.01 ± 0.10 ^{ij}	0.95 ± 0.01 ^{cd}	1.51 ± 0.01 ^{bc}	62.48 ± 0.50 ^g
กข 23	100	42.68 ± 0.11 ^h	51.88 ± 0.09 ^b	59.75 ± 0.08 ^l	1.98 ± 0.02 ^j	2.92 ± 0.03 ⁱ	67.88 ± 0.98 ⁱ
ชัยนาท 1	20	42.14 ± 0.09 ^g	50.76 ± 0.08 ^c	57.16 ± 0.07 ^{fg}	0.90 ± 0.01 ^{abc}	1.59 ± 0.01 ^c	56.60 ± 0.41 ^{fg}
ชัยนาท 1	30	42.95 ± 0.03 ^{ij}	51.29 ± 0.07 ^{ef}	57.47 ± 0.07 ^h	0.92 ± 0.01 ^{abc}	1.48 ± 0.04 ^{ab}	61.85 ± 0.86 ^h
ชัยนาท 1	40	43.12 ± 0.08 ^{kl}	51.61 ± 0.08 ^e	58.14 ± 0.11 ^j	0.98 ± 0.02 ^d	1.42 ± 0.04 ^a	69.30 ± 0.70 ⁱ
ชัยนาท 1	100	43.43 ± 0.21 ^l	52.41 ± 0.13 ^j	60.01 ± 0.21 ^k	2.17 ± 0.08 ^k	2.82 ± 0.06 ^b	76.79 ± 0.30 ^j

- To, onset temperature; Tp, peak temperature; Tc, temperature at the end of gelatinization; ΔH , enthalpy of gelatinization;
abc. ค่าเฉลี่ยในแนวตั้งกลุ่มเดียวกันที่ตามด้วยตัวอักษรที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยวิธี Duncan Multiple Rang Test

ตารางที่ 5 ระยะเวลาในการหุงสุก(นาที) ปริมาณของแข็งที่สูญเสียระหว่างการหุงสุก อัตราส่วนของน้ำในการหุงสุก การขยายตัว ความแข็งและความเหนียวของข้าวหุงสุกของเมล็ดข้าวผสมสายพันธุ์ต่างๆ

ตัวอย่าง	สัดส่วน	ระยะเวลา	ร้อยละปริมาณของแข็งที่	อัตราส่วนการอุ้มน้ำ	การขยายตัว	ความแข็ง(นิวตัน)	ความเหนียว(นิวตัน)
หอมมะลิ 105	100	15 ± 0	0.640 ± 0.001 ^k	1.62 ± 0.01 ^a	2.49 ± 0.379 ^a	3027.69 ± 32.17 ^a	661.80 ± 8.19 ^a
สุพรรณบุรี 60	20	17 ± 0	0.633 ± 0.006 ^{jk}	1.67 ± 0.02 ^b	2.07 ± 0.061 ^{bc}	3163.17 ± 21.76 ^b	461.60 ± 5.71 ^c
สุพรรณบุรี 60	30	17 ± 0	0.630 ± 0.002 ^{ij}	1.70 ± 0.01 ^c	2.16 ± 0.017 ^{cd}	3359.62 ± 26.26 ^c	441.47 ± 5.46 ^f
สุพรรณบุรี 60	40	17 ± 0	0.620 ± 0.002 ^h	1.73 ± 0.02 ^d	2.12 ± 0.002 ^{de}	3577.80 ± 79.55 ^d	427.97 ± 5.30 ^g
สุพรรณบุรี 60	100	17 ± 0	0.607 ± 0.006 ^g	1.80 ± 0.02 ^e	2.06 ± 0.031 ^e	4684.43 ± 69.81 ^f	406.21 ± 5.03 ^h
ปทุมธานี 1	20	18 ± 0	0.640 ± 0.004 ^k	1.69 ± 0.01 ^c	2.36 ± 0.040 ^{ab}	3085.91 ± 16.26 ^{ab}	508.28 ± 6.29 ^b
ปทุมธานี 1	30	18 ± 0	0.630 ± 0.004 ^{ij}	1.83 ± 0.01 ^f	2.32 ± 0.007 ^f	3129.10 ± 14.34 ^b	498.68 ± 6.17 ^c
ปทุมธานี 1	40	18 ± 0	0.623 ± 0.006 ^{hi}	1.87 ± 0.01 ^g	2.02 ± 0.015 ^g	3641.15 ± 56.96 ^d	475.05 ± 5.88 ^d
ปทุมธานี 1	100	18 ± 0	0.613 ± 0.006 ^g	1.98 ± 0.01 ⁱ	2.44 ± 0.002 ^{hij}	3736.63 ± 8.66 ^e	462.18 ± 5.72 ^e
กข 23	20	22 ± 0	0.610 ± 0.001 ^g	1.80 ± 0.01 ^e	2.17 ± 0.836 ^{de}	5091.84 ± 12.76 ^b	405.71 ± 5.02 ^h
กข 23	30	22 ± 0	0.590 ± 0.001 ^f	1.90 ± 0.00 ^h	2.26 ± 0.011 ^f	5098.82 ± 33.86	402.95 ± 4.99 ^b
กข 23	40	22 ± 0	0.570 ± 0.001 ^d	2.02 ± 0.01 ^j	2.44 ± 0.007 ^{hi}	5102.06 ± 26.15 ^b	390.62 ± 4.83 ⁱ
กข 23	100	22 ± 0	0.540 ± 0.001 ^b	2.19 ± 0.00 ⁱ	2.64 ± 0.006 ^k	6602.18 ± 14.89 ^j	370.83 ± 4.59 ^k
ชัยนาท 1	20	23 ± 0	0.577 ± 0.006 ^c	1.98 ± 0.02 ⁱ	1.99 ± 0.140 ^{gh}	4862.78 ± 21.76 ^g	465.29 ± 5.76 ^e
ชัยนาท 1	30	23 ± 0	0.563 ± 0.003 ^c	2.03 ± 0.01 ^j	2.40 ± 0.204 ^{hi}	6504.69 ± 96.34 ⁱ	406.06 ± 5.02 ^h
ชัยนาท 1	40	23 ± 0	0.543 ± 0.005 ^b	2.14 ± 0.02 ^k	2.43 ± 0.026 ^{ij}	6614.67 ± 45.05 ^j	374.18 ± 4.63 ^j
ชัยนาท 1	100	23 ± 0	0.507 ± 0.006 ^a	2.35 ± 0.01 ^m	2.55 ± 0.387 ^j	7763.68 ± 39.93 ^k	308.32 ± 3.81 ^k

abc... ค่าเฉลี่ยในแนวตั้งกลุ่มเดียวกันที่ตามด้วยตัวอักษรที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยวิธี Duncan Multiple Rang Test

ตารางที่ 6 ค่าคะแนนความชอบของผู้บริโภค 103 คน (เฉลี่ย) ต่อลักษณะความชอบโดยรวม ความนุ่ม ความเหนียว และกลิ่นของข้าวหุงสุก ทั้ง 13 ตัวอย่าง

ลำดับ	ตัวอย่าง	สัดส่วน (ร้อยละ)	ความชอบโดยรวม	ความนุ่ม	ความเหนียว	กลิ่นข้าวสุก
1	หอมมะลิ 105	100	5.91 ± 1.65 ^{de}	5.80 ± 1.68 ^{cde}	5.95 ± 1.54 ^e	5.85 ± 1.46 ^{bc}
2	สุพรรณบุรี 60	20	5.25 ± 1.53 ^{abc}	5.40 ± 1.88 ^{abc}	5.61 ± 1.62 ^{cde}	5.25 ± 1.56 ^a
3	สุพรรณบุรี 60	30	5.06 ± 1.70 ^{ab}	5.02 ± 1.90 ^{ab}	5.20 ± 1.63 ^{abc}	5.25 ± 1.61 ^a
4	สุพรรณบุรี 60	40	5.50 ± 1.60 ^{bcd}	5.45 ± 1.63 ^{abcd}	5.52 ± 1.64 ^{bcd}	5.78 ± 1.34 ^{bc}
5	ปทุมธานี 1	20	5.88 ± 1.62 ^{de}	5.91 ± 1.80 ^{cde}	5.79 ± 1.76 ^{de}	6.10 ± 1.34 ^c
6	ปทุมธานี 1	30	5.84 ± 1.59 ^{de}	5.85 ± 1.73 ^{cde}	5.78 ± 1.51 ^{de}	5.72 ± 1.29 ^{bc}
7	ปทุมธานี 1	40	5.68 ± 1.63 ^{cde}	5.76 ± 1.69 ^{cde}	5.71 ± 1.61 ^{de}	5.77 ± 1.54 ^{bc}
8	กข 23	20	5.44 ± 1.54 ^{bcd}	5.11 ± 1.76 ^{ab}	5.28 ± 1.57 ^{abcd}	5.53 ± 1.40 ^{ab}
9	กข 23	30	4.93 ± 1.57 ^a	4.92 ± 1.74 ^a	5.01 ± 1.68 ^a	5.53 ± 1.49 ^{ab}
10	กข 23	40	5.97 ± 1.62 ^e	6.08 ± 1.64 ^e	5.89 ± 1.50 ^c	5.69 ± 1.33 ^{abc}
11	ชัยนาท 1	20	5.90 ± 1.60 ^{de}	5.97 ± 1.68 ^{de}	5.75 ± 1.61 ^{de}	5.98 ± 1.45 ^{bc}
12	ชัยนาท 1	30	5.69 ± 1.77 ^{cde}	5.53 ± 2.03 ^{bcd}	5.49 ± 1.72 ^{abcd}	5.68 ± 1.58 ^{abc}
13	ชัยนาท 1	40	5.03 ± 1.73 ^{ab}	4.91 ± 1.80 ^a	5.04 ± 1.57 ^{ab}	5.78 ± 1.36 ^{bc}

- abc..ค่าเฉลี่ยในแนวตั้งกลุ่มเดียวกันที่ตามด้วยตัวอักษรที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value ≤ 0.05) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยวิธี Duncan Multiple Rang Test

เกณฑ์ค่าคะแนนความชอบในการทดสอบความชอบผู้บริโภค

ไม่ชอบอย่างยิ่ง

ค่าคะแนนความชอบเท่ากับ 1

ไม่ชอบมาก

ค่าคะแนนความชอบเท่ากับ 2

ไม่ชอบ

ค่าคะแนนความชอบเท่ากับ 3

ไม่ชอบเล็กน้อย

ค่าคะแนนความชอบเท่ากับ 4

ไม่แน่ใจว่าชอบหรือไม่ชอบ

ค่าคะแนนความชอบเท่ากับ 5

ชอบเล็กน้อย

ค่าคะแนนความชอบเท่ากับ 6

ชอบ

ค่าคะแนนความชอบเท่ากับ 7

ชอบมาก

ค่าคะแนนความชอบเท่ากับ 8

ชอบอย่างยิ่ง

ค่าคะแนนความชอบเท่ากับ 9